

I arbeid for okkupanten

Beinhard utbytting av palestinske arbeidere i koloniene og de industrielle sonene

Etter fire timers søvn står de opp midt på natta, i 2-tida, for å dra på jobben. De stiller seg i kø for å slippe gjennom Taydeh checkpoint før sola renner. Om vinteren er det kaldt, de tenner bål på parkeringsplassen, og fra små boder kan de kjøpe varm te, nystekte brød og dagsrasjonen med røyk – 5 sigaretter pakka i gladpack. De tjener rundt 70 shekel (rundt en hundrings) om dagen, i en jobb de er totalt avhengig av for å brødfø familien. På Vestbredden er det ikke annet arbeid å finne.

Noen av dem jobber sammen med israelere, som får bedre betalt, har kortere arbeidstid, lengre ferier og kantine med servering av lønsj i betalte matpauser. Arbeiderne kaller det rasisme.

Og ikke spør om de har tid og overskudd til å være sammen med familien.

Palestinakomiteens Faglige Utvalg, september 2012

Postboks 9023 Grønland - 0133 Oslo

konto nr. 0539 16 76617

www.palestinakomiteen.no

faqliqutvalg@palestinakomiteen.no

Palestinere i arbeid for okkupanten

Innholdet i dette heftet er henta fra informasjon vi samla opp og møter og samtaler med palestinske arbeidere og fagforeningsleder under et besøk i perioden 2. – 7. september 2012,

Arbeidstakerne kan deles inn i tre kategorier: De med faste jobber, de med midlertidige, og de som er sesongarbeidere i jordbruket eller i tekstilindustrien.

Det er ingen statistikk som viser hvor mange som jobber i **sonene**, og det er det flere grunner til. Det er problemer relatert til manglende registrering av arbeidstillatelser. Arbeidere kan søke om arbeidstillatelse fra PA, eller direkte fra den israelske siviladministrasjonen. Eller israelske arbeidsgivere kan utstede private tillatelser. Spesielt er det situasjonen for dagsarbeidere og sesongarbeidere. PA's offisielle tall oppgir bare antall arbeidstillatelser de sjøl utsteder. Israel på sin side oppgir forskjellige tall. Noen inneholder bare offisielle tillatelser, mens andre legger til et anslag for antall private tillatelser. PA's tall er uten noen anslag for dagsarbeidere og sesongarbeidere.

Man anslår at antallet arbeidstakere i **koloniene** - enten de er industrielle eller ikke, ligger mellom 30-50 tusen. Man regner med at det er rundt 22 250 av den som har arbeidstillatelse. I tillegg kommer ca 10 000 uten tillatelse, og dette antallet øker under innhøstingssesongen. De illegale arbeiderne står helt uten rettigheter og har korte arbeidsforhold, fra dag til dag. Her finnes ingen papirer, ingen lønns slipper, ingen dokumentasjon, noe som gjør det umulig å bevise et ansettelsesforhold. Hvis du skal forfølge en sak overfor en arbeidsgiver, er du sjangseløs.

I landbruket i Jordandalen er det 13-15 000 arbeidere. Forholda er dårligere enn i de industrielle sonene. Mange får jobb gjennom agent/mellommann, og lønna er på 50-70 shekel pr dag. (ILS – 1 shekel = 1.5 kroner)

Det totale antallet palestinere som arbeider i **Israel** er redusert med om lag 100.000 sammenligna med før intifadaen. Det er nå anslagsvis 50 000 ulovlige arbeidere i Israel. Det nøyaktige antallet er vanskelig å fastslå. Av naturlige grunner blir de ikke registrert noen steder. Titusener av palestinere leter desperat etter arbeid, og de drar til Israel uten tillatelse. Hver uke blir tusenvis tatt av israelske sikkerhetsstyrker. De fleste kommer tilbake, men noen blir fengsla eller ilagt bøter. Sikkerhetsstyrkene har utvikla ulike uformelle metoder - som innebærer misbruk og fornedrelse, voldelige overgrep og alvorlig mishandling. Avhengigheten av arbeid og inntekt gjør dem til et lett bytte for israelske arbeidsgivere som underbetaler den og gir dem elendige arbeidsbetingelser, og de er helt uten rettigheter. Arbeidsgiverne kan gjøre hva de vil. Det faktiske antallet palestinere fra Vestbredden og Gaza som arbeider i Israel er også hele tida sterkt avhengig av kontinuerlig skiftende restriksjoner på bevegelse av personer innen de okkuperte områdene og inn i Israel. Plutselig kan veien være sperra eller sjekkpunktet stengt. Derfor har arbeid i Israel blitt langt mer uberegnelig.

Her er de ferskeste tall fra ILO (International Labour Organization)

Antallet palestinske arbeidere som jobber i Israel og i de illegale bosetningene økte med 6,1% i 2011, til anslagsvis 83 300. Israelske myndigheter rapporterer at det i mars 2012 var 34 250 palestinere fra Vestbredden som hadde fått tillatelse til å jobbe i Israel, og at ytterligere 22 955 palestinske arbeidere hadde fått tillatelse til å jobbe i bosetningene. Dette er en økning i antallet tillatelse på 13% i forhold til 2010. Tallene avslører også at anslagsvis 26 000 arbeidere jobber i Israel uten tillatelse.

The situation of workers of the occupied Arab territories - 2012

De industrielle sonene

Apartheidmuren

Ideen bak opprettelse av industrielle soner er ikke ny. Allerede i etterkant av Oslo-avtalene i 1993 kom israelske og palestinske myndigheter til enighet om å etablere ni industrielle soner langs "Green Line", fra Jenin i nord til Rafah i sør. Disse industrielle sonene skulle sysselsette omlag 100 000 palestinere. Men utbruddet av den andre Intifadaen høsten 2000 førte til at disse planene blei lagt på hylla. Få dager etter at

opptøyene starta blei den knapt påbegynte sona utafor Tulkarm brent ned av rasende palestinere. Men etter at Israel har bygd apartheidmuren har etablering av industrielle soner fått ny aktualitet og ny fart. For israelske forretningsfolk betyr plasseringa i tilknytning til muren at de oppnår et høyt sikkerhetsnivå, ubegrensa tilgang til billig palestinsk arbeidskraft, og kort avstand til det israelske markedet. Dessuten lokkes de til å etablere seg i sonene med attraktive skattevilkår.

Men for palestinerne har muren ført til ytterligere økning av en allerede ekstremt høy arbeidsløshet. Tusenvis av palestinske arbeidere som tidligere hadde jobber i Israel blir effektivt stengt ute av muren. Og et stort antall bønder blir blokkert ute fra sine landområder av muren som skjærer gjennom landskapet. Bønder som på denne måten er blitt fratatt den dyrkbare jorda si, har i praksis få andre valg enn å prøve å skaffe arbeid i de nye fabrikkene. Til lønninger ned mot en tredjedel av den offisielle minimumslønna i Israel.

Det er omkring 20 industrielle soner under israelsk kontroll på den okkuperte Vestbredden. De største er Mishor Adumim ved Jericho samt Barkan og Ariel-West, som begge ligger i området nær Salfit. I 2007 blei det anslått fra israelsk hold at det var rundt 400 fabrikker og verksteder samla i de industrielle sonene.

Lovløse tilstander

De mange bruddene på lover og regler i de industrielle sonene er så graverende at en rapport fra det israelske "State Comptroller office" frykter at forholda kan skade Israels anseelse internasjonalt. Rapporten slår fast at problemet er mangelfull oppfølging av eksisterende lover og at sonene egentlig er ingens ansvar. Og den avdekker en rekke alvorlige lovbrudd ved flere av dem.

Et eksempel som nevnes i rapporten er den industrielle sona Alei Zahav som ligger i nærheten av Salfit. Her er det etablert 9 fabrikker, og samtlige bygninger er oppført uten byggetillatelse. Fabrikkene har heller ikke arbeidstillatelser for de palestinske arbeidere som jobber der. Det eksisterer ingen infrastruktur for kloakken fra området, og jorda forurenses dessuten som følge av reingjøring av utstyr og åpen forbrenning av avfall. Rapporten påpeker også manglende behandling av støvet fra steinindustri. Mange tilsvarende lovbrudd er avdekka i den industrielle sona Mesila, som ligger vest for Tulkarm. Her er det manglende behandling av industrielt avfall, ulovlig lagring av farlig avfall og manglende

kloakkbehandling. Alt dette fører naturlig nok til forurensing av grunnen. Men på tross av kjennskap til alle disse lovbruddene, fortsetter den sivile administrasjonen å utstede arbeidstillatelser til fabrikkeneierne.

Lukket militært område

I juli 2011 var det utstedet 5800 arbeidstillatelser til palestinere som hadde jobb i de israelske industrielle sonene. Dette er tillatelser som er helt avgjørende for å få lov til å arbeide i sonene. Den militære øverstkommanderende for "Judea og Samaria" – les Vestbredden - signerte en erklæring i juni 2002, der det slås fast at områdene til de israelske koloniene, inkludert de industrielle sonene under israelsk kontroll, er lukket militært område. Og at ingen kan oppholde seg der uten tillatelse fra den militære øverstkommanderende.

Grunnen til dette er åpenbar. Det er stor fare for attentater mot Israel i dette sårbare området, med sine mange "grense"-passeringer for både folk og gods. Palestinerne i seg sjøl er definert som en stor sikkerhetsrisiko. Ikke bare på grunn av sitt nærvær i Israel som arbeidskraft, men de er også fullt ut kapable til å smugle både bomber og terrorister over "Green line".

Tildeling av tillatelsene blir derfor et viktig redskap for å disiplinere og kontrollere de palestinske arbeiderne. Arbeidere som ikke samarbeider risikerer å få avslag "av sikkerhetsgrunner" når de trenger fornyelse av tillatelsen. Det er dokumentert en rekke tilfeller der faglige aktivister som prøver å organisere arbeiderne

blir utestengt på denne måten. De som forsøker å bedre forholda i de industrielle sonene løper stor risiko for å miste jobben.

Kontrollposter

Det er 12 kontrollposter eller "grense"overganger for arbeidere som skal jobbe i Israel. 31 500 passerer daglig. Det fungerer som regulære sjekkpunkter, med ransakelse og skanning av kropp og plastposen med mat i. Av disse passerer rundt 10 000 ved Tulkarm, og i tillegg kommer ca 4000 med såkalte "kommersielle tillatelser" og et mindre antall for medisinsk behandling ol. Spesielt kaotisk er det fredag og søndag. For å spare transportutgifter og tid blir noen arbeidere igjen ulovlig i Israel. Det øker trykket betraktelig på dagene på hver side av helga.

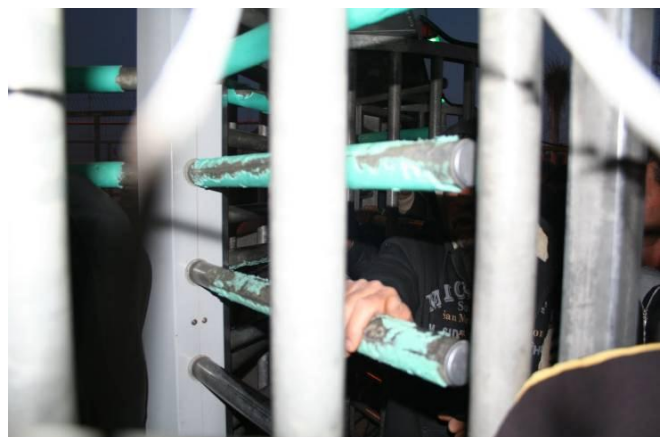
Disse "kommersielle" arbeiderne kommer over seinere enn dem med arbeidstillatelse og er derfor nødt til å underby lønna og selge seg billig. Det er som hovedregel en arbeidsgiver eller en agent eller mellommann som betaler for arbeidstillatelsen, som kommer som fratrekk av lønna. Agenten skal ha sin del av kaka. De prøver derfor å skumme mest mulig fløte ved å benytte seg av arbeidere uten tillatelse, fordi de da sparer avgifter til myndighetene, samtidig som de kan betale dem lavere lønn. Det er en rekke eksempler på at arbeidere risikerer livet for å bli smugla inn i Israel.

Rundtur på kontrollposten ved Tulkarm, Taydeh checkpoint. Bilder av fornedrelse.

Overgangen er åpen mellom 04 og 06 for palestinere med arbeidstillatelse i Israel, og fra 07 til 08 for dem med "kommersielle tillatelser". De fleste med "kommersielle tillatelser" er i realiteten på jakt etter tilfeldig arbeid, og gjerne fast, hvis det er å oppdrive.

Etter å ha passert sjølve porten, må arbeiderne gjennom et helt regime av forskjellige gjennomlysingsapparater. De spør seg: Hva slags stoffer og påvirkninger blir de utsatt for gjennom skanninga?

Mange internasjonale og frivillige organisasjoner har pekt på de umenneskelige forholda på sjekkpunktene. Det er lange timer med venting, nedverdiggelse, underkastelse, daglig ydmykelse og personlig risiko, ikke sjelden med dødsfall som resultat. Den siste endringa nå er at arbeidstillatelse ikke gir deg rett til å overnatte i Israel. Når 15 000 palestinere med lovlig arbeidstillatelse skal passere det største sjekkpunktet mellom Vestbredden og Israel, vil det bli tre timer med kø hver morgen og ettermiddag hvis alle skal forbi. I tillegg til reisetida blir det seks timer ekstra til en allerede lang

arbeidsdag. Det betyr at flere vil velge å jobbe uten tillatelse. Dette tvinger dem til å jobbe ulovlig i Israel, eller på de ulovlige koloniene.

Nitzanei Shalom, Seeds of Peace. Eller Geshori på arabisk.

På begynnelsen av åttitallet tillot israelske myndigheter oppføring av en kjemisk fabrikk i utkanten av Tulkarm. Fabrikken heter Geshori, og driver med resirkulering av plast. Denne fabrikken lå tidligere i den israelske byen Netanya, kun 12 km fra Tulkarm. Men innbyggerne i Netanya saksøkte fabrikken på grunn av forurensing, og derfor valgte eierne å flytte fabrikken til palestinske områder. For å etablere fabrikken konfiskerte den israelske hæren 22 dunams land. (1 dunam = 1000 m²). Etter oppbygging av Geshori har et titalls nye fabrikk blitt etablert i området, spesielt i etterkant av inngåelsen av Oslo-avtalen i 1993. Området inneholder åtte fabrikk. De fleste driver med tung kjemisk produksjon, blant annet resirkulering av plast.

Tulkarms beliggenhet er ypperlig for plassering av en industriell sone. Den israelske apartheidmuren fører til at sikkerhetsoppbudet er omfattende. Det er dessuten kort avstand til det israelske markedet, samtidig som de israelske fabrikkeierne kan utnytte fordelen med underbetalt palestinsk arbeidskraft, og manglende lovverk. De industrielle sonene er i praksis unntatt fra israelsk arbeidslovgivning, noe som fører til lønninger langt under israelsk minimumslønn, minimalt med rettigheter og manglende regler for farlig arbeid.

Helseskadelig

Men det er ikke bare de som jobber i de industrielle sonene som får svi for de lovløse tilstandene. Giftige utslipp fra fabrikkene fører til forurensing av lufta, vannet og jorda i en diger radius rundt industriområdet. Utslippene medfører alvorlige helseskader for et stort antall mennesker, og fører til forurensing av store landbruksområder. En rekke undersøkelser utført av universitetet ved Bir Zeit og palestinske helsemyndigheter viser at utslippene fra de kjemiske fabrikkene ved Tulkarm har høyt innhold av karbon mono-oxid, og giftige forbindelser som kan føre til kreft og ulike luftveissjukdommer. Arbeiderne forteller at fabrikkene er i drift når vinden blåser fra vest, for da faller nedfallet over palestinske områder. Når det en sjelden gang blåser østavind, stanses produksjonen. Som et direkte resultat av forurensende utslipp fra denne industrien har det dessuten blitt umulig å drive med dyrking av mat på store områder.

Produksjonen ved fabrikkene foregår dag og natt, og palestinske arbeidere forteller at produksjonen også foregår om natta fordi det da kan brukes ulovlige produkter. Ledelsen behøver ikke å frykte at det skal dukke opp inspektører fra myndighetene. Det er ingen som kontrollerer utslipp og forurensing.

Fabrikkområdet er omkransa av en høy betongmur, og i denne muren er det ei solid ståldør, som er de palestinske arbeidernes eneste vei ut og inn. På arbeidsstedet er det ingen toaletter og ingen spiserom. Arbeiderne spiser ute blant industriavfallet. Porten inn til området er stenget i arbeidstida, og bevokta av væpna vakter.

Men som et resultat av streik ved flere fabrikk i sona har lønna økt fra 50 til 140 shekel pr dag.

To filmer fra Nizanei Shalom:

Oppslag fra israelsk tv 2 fra 5 mai 2009: http://www.youtube.com/watch?v=Vqx2ydmMfVo&feature=player_detailpage
 Dokumentar om den industrielle sona Nizanei Hashalom fra 21 september
 2009: http://www.march21.nl/video_seedspeace/

Lovlig jungel

Det er ikke en lov som regulerer arbeidsforholda. Noen ganger følges israelsk arbeidslov, og andre ganger den jordanske. Det finnes også en palestinsk arbeidslov, men den blir betrakta som svak på de fleste områder og verken fugl eller fisk. Inntil for et par år siden var det den jordanske arbeidsloven som var gjeldende på Vestbredden, og den egyptiske på Gaza-stripa. Den jordanske loven, som ble innført da Palestina var under kontroll av Jordan, er omtrent som den var da den ble innført i 1956, med minimale forandringer. Det er en svak lov med mange hull. Og langt dårligere enn den israelske.

Etter 12 års runddans i det israelske rettssystemet blei det i oktober 2007 slått fast av israelsk høyesterett at de palestinske arbeiderne i koloniene er underlagt israelsk arbeidslov. Denne avgjørelsen er kontroversiell fordi den står i motstrid til internasjonal lov, der det blir slått fast at en okkupantmakt ikke kan underlegge den okkuperte befolkninga sine lover. Men samtidig er avgjørelsen i israelsk høyesterett basert på prinsippet om likhet mellom palestinere og israelere som er sysselsatt i de israelske koloniene. Men sjøl om det har gått flere år siden avgjørelsen i israelsk høyesterett, så er den israelske arbeidsloven fortsatt ikke blitt gjort gjeldende i de industrielle sonene. De israelske arbeidsgiverne gjør alt som er mulig for å sno seg unna. De palestinske arbeiderne er nettopp attraktive fordi de i motsetning til israelske arbeiderne er villige til å jobbe for minimumslønna og under. Dessuten er de palestinske arbeiderne villig til å utsette seg for stor risiko for å skaffe mat til familien. Når saker trekkes inn for domstolene prøver arbeidsgivere å skyve ansvaret over på underleverandørene som har rekruttert arbeiderne, eller de hevder at de er underlagt jordansk arbeidslov.

Situasjonen er blitt litt bedre i det siste pga press utafra mot Israel. Etter lang kamp er det blitt innført at israelsk arbeidslov skal gjelde, men dette praktiseres ikke i det daglige. Problem med manglende dokumentasjon, f.eks. lønns slipper.

Lønnsnivå

De fleste palestinere tjener under den offisielle fattigdomsgrensa, som er satt til 2380 shekel. Den israelske minimumslønna pr time er 22,4 shekel. Men en stor andel, opp mot halvparten, går til mellommenn, rekrutterere eller agenter. I det siste er lønnsnivået blitt betydelig forbedret i de industrielle sonene Barkan og Mishor Adumim . Mange av fabrikkene i disse sonene betaler nå de ansatte den lovpålagte minimumslønna. Andre steder har også lønningene økt, sjøl om de fortsatt ligger under minimumsgrensa. Samtidig har det oppstått et nytt problem med fabrikkerte lønns slipper som gjør oversikt over lønnsutviklinga vanskelig: Det står andre summer på lønnslippene enn den arbeiderne får utbetalt. Og et hittil ukjent, men voksende problem for arbeidsgiverne: Organiserte arbeidere har vært villige til å streike for bedre forhold og for israelsk arbeidslov.

Å jobbe i koloniene.

Møte med arbeidere og fagforeningsaktivister i Barkan og Ariel

En begrepsavklaring:

"Bosetting" og "settlement" brukes ofte om områder der israelerne har tatt seg til rette i Palestina. "Bosetting" gir inntrykk av et samfunn etablert i ubebodde områder. Når noen tar kontroll over et område med militærmakt, jager de opprinnelige beboerne fra gård og grunn og driver bønder vekk for å ta jorden i besittelse, da er den korrekte betegnelsen "okkupasjon". De som utfører slike handlinger kalles vanligvis "okkupanter", og boligstrukturen som etableres der er en "koloni". Kolonisering av okkupert land er i strid med Genevekonvensjonen. Den israelske politikken på Vestbredden og Gaza er derfor ikke en fredelig bosettingspolitikk, men en brutal okkupasjon og kolonisering i strid med internasjonal lov.

I 2000 hadde den industrielle sonen Barkan ca 3 000 arbeidere, men nå er antallet økt til 10 000. Og kolonien fortsetter å øke i størrelse. Flere bedrifter, mer behov for arbeidskraft. Det foregår en stadig utbygging av koloniene. På grunn av okkupasjonen er økonomien i de palestinske områdene knytta opp til den Israelske økonomien. PA er svake og lar Israel kjøre på.

Situasjonen presser dem til å jobbe i koloniene på grunn av høy arbeidsløshet og fattigdom. De har ikke andre muligheter. De vil ikke bli sett på som mindreverdige av den grunn. Okkupasjonen har ført til at mange har måttet slutte som bønder, og har gjort dem avhengige av arbeid i Israel eller de industrielle sonene. Etter den siste Intifadaen og bygginga av apartheidmuren blei de palestinske arbeiderne stengt ute fra jobber i Israel, noe som førte til økt rekruttering til arbeid i de industrielle sonene.

Når de palestinske arbeiderne i de industrielle sonene stiller krav, møtes de med ulike former for straff. Folk tør ikke delta på møter av frykt for å miste arbeidstillatelsen. De tør ikke prate om forholda i de industrielle sonene av frykt for å miste jobben. PA har krevd boikott av arbeid i koloniene, men det finnes ikke alternativer.

Det er store forskjeller mellom de ulike fabrikkene i koloniene. Forholda er best der de produserer for internasjonale selskaper. Noen fabrikker truer med å flytte tilbake til Israel, på grunn av økende oppslutning om boikott av produkter fra koloniene.

Israelske myndigheter har bestemt at minimumslønna i de industrielle sonene skal ligge på 22,4 shekel pr time. Samtidig er minimumslønna for arbeid i Israel satt til 30 shekel pr time. Men sjøl om høyesterett i Israel har slått fast at israelsk arbeidslov skal gjelde i de industrielle sonene, er det i virkeligheten opp til den enkelte fabrikk å bestemme. Det er vanlig å jobbe i 9 timer, men på grunn av trekk for pauser blir det bare betalt lønn for 8 timer. De får ingen overtidsbetaling. Flere eksempler på rasisme blei nevnt. Israelere og palestinere får ulik lønn og har ulik arbeidstid. I noen tilfeller har de separate spiserom, med ulik standard.

Fem dager arbeid i uka i tre år gir 11 dager fri. De jobber seks dager i uka, men det registreres bare fem. Arbeidsgiver sørger på denne måten for at det totale antallet timer blir lavere, sånn at de ikke har krav på minimumslønna.

Arbeid i et snekkerverksted i kolonien gir 10 shekel i timen. Lønna blir noen ganger satt opp til 15 shekel etter 6 måneder, på grunn av trening til å beherska maskinene. En faglært arbeider på samme arbeidsplass fikk 16 shekel i timen. Etter 2 år med stadige krav gikk lønna opp til 18. De krever nå minimumslønna. En som kutta seg i armen på en elektrisk sag fikk 2 000 shekel, og deretter sparken.

Det er fabrikkene som ordner arbeidstillatelse til de palestinske arbeiderne. Denne tillatelsen er helt avgjørende for å få jobb i de industrielle sonene, og kan trekkes tilbake av sikkerhetsgrunner. Noen ganger fortsetter arbeidsgiver å fornye arbeidstillatelsen som er trukket tilbake, sånn at det ikke er mulig for den oppsagte arbeideren å skaffe ny arbeidstillatelse til arbeid i en annen fabrikk.

Vanligvis kommer ikke Histadrut til fabrikkene i koloniene. Men det hender at de prøver å rekruttere palestinske arbeidere når de trenger å nå 70 prosent medlemmer, sånn at de får inngå avtale. Noen av deltakerne på møtet er medlemmer i Histadrut, fordi de mener det er den beste måten å sikre seg på hvis fabrikken gjør alvor av trusselen om å flytte tilbake til Israel. Men flere vurderte nå å melde seg ut igjen, fordi det ikke er verken støtte eller hjelp å få fra dem.

Å bo i et C-område, nær en industriell koloni. Et møte med ordføreren i landsbyen Broqeen.

Palestina er inndelt i ulike soner, A, B og C, der A-områdene styres av Den palestinske selvstyremyndigheten, med unntak av sikkerhet, vannressurser og grenser. I B-områdene har selvstyremyndigheten, med de samme unntakene som i A-områdene samt byggetillatelse, det sivile ansvaret mens Israel har det militære ansvaret. I C-området tar Israel seg av både sivil og militær administrasjon. Dette er en ordning som ble avtalt gjennom Oslo-avtalen. I henhold til Sharm el-Sheik-avtalen fra 1999 utgjorde A-områdene 17,2 % av de okkuperte områdene, B-områdene 23,8 % og C-områdene 59 %.

Landsbyen Broqeen ligger i nærheten av de store industrielle sonene Barkan og Ariel. Og den har store problemer med kloakk fra koloniene, og industriavfall fra de industrielle sonene. Store deler av landsbyen ligger i område C, og det er rivningsordre på 70 hus og en skole. Når de mottar varsel om riving har eier to uker på å ta saken til retten. Men det skjer ofte at de ikke får skikkelig beskjed. For okkupasjonsmyndighetene holder det med en papirlapp festa i døra. De sjekker ikke om ordren er mottatt, og har ikke bruk for kvittering.

Det bor 9000 innbyggere her, inkludert dem i nabolandsbyen tett ved. I området er det store problemer med vannressursene. Landsbyboerne har 24 liter vann pr person om dagen. Til sammenlikning har kolonistene i området 300 liter. De opplever stadig trakassering fra kolonister, og en moske i landsbyen er blitt påtønt tre ganger. Kloakk fra koloniene og industriavfall fra de industrielle sonene renner gjennom landsbyen. Dette har resultert i at flesteparten av landsbyens få vannressurser er forurensa. Det har vært stor økning av hudsjukdommer de siste 10 åra, og alarmerende høye krefttall. I landsbyen har de gjort forsøk på å dekke over kloakken, og fikk midler av PA. Men disse midlene blei seinere trukket tilbake. Og uansett er dette bare et midlertidig tiltak.

Bøndene i området kan ikke krysse motorveien fram til kolonien for å nå fram til jorda si. Landsbyens område er på totalt 22 000 dunam (1 dunam = 1000 m²), og av dette er 1 400 dunam i område B og resten i område C. Mangelen på jord fører til at folk bosetter seg på forurensede områder, der prisene er lavere. Befolkninga i landsbyen er høyt utdanna, men arbeidsløsheten er på ca 40 prosent. Tidligere jobba mange i Israel, men etter muren er dette blitt mye vanskeligere.

Slave- og barnearbeid i Jordandalen

Jordandalen er et stort og vidt område, med lange avstander. I Jericho-området er det 27 kolonier og militærbaser. For to år siden feira Israel at de hadde passert en million daddelpalmer her, men målet er fem millioner. Israel kontrollerer vannet i området, og de palestinske bøndene får ikke lov til å grave dype brønner. Store områder er i fare for å bli beslaglagt, og 60 000 palestinske daddelpalmer står i fare for å bli rykka opp med rota.

Man regner med minst 10 000 arbeidere sysselsatt i landbruket i Jordandalen, de fleste uten nødvendige tillatelse. Mange av de palestinske arbeiderne som jobber i de israelske jordbrukskoloniene kommer fra flyktningeleiren ved Jericho og plukkes opp i leiren klokka 05.00, for deretter å bli stua inn i små varebiler og frakta til høstingsområdene. Arbeiderne veit ikke hvor de skal jobbe når de drar om morgenen, og hvis de skulle skade seg kan de ikke dokumentere hvor de har jobba, for hvilken eier. Arbeidsforholdet er totalt papirløst, uten kontrakter, uten avtaler av noe slag. De har ingen ferie eller fri, og det finnes ingen dokumentasjon på ansettelsesforholdet.

Det betales heller ingen skatt.

Arbeidet starter 07.00. Lønna de får er 50-70 shekel pr dag. En del av lønna går til agenten, en annen del til mat. De aller fleste jobber gjennom en agent. Når han har tatt sitt blir det ikke mye igjen. Ved arbeid med høsting i daddelpalmene er det eksempler på at arbeiderne blir etterlatt i liftene i mange timer, uten mat og vann eller mulighet for toalettbesøk. Arbeidstida er varierende, men aldri mindre enn 8 timer. Det viktigste er ikke at de arbeider et visst antall timer, men at de høster et forutbestemt antall kilo dadler. Når målet er nådd, er arbeidsdagen slutt.

Det er minst 50 prosent kvinner blant de palestinske arbeiderne, og de får samme lønn som mennene. I jordbrukskoloniene er det utstrakt bruk av barnarbeid. Under sesongen for innhøsting av spesielt tomater, paprika og dadler blir barn helt ned i 12-årsalder brukt som sesongarbeidere på Jordandalens åkre. Anslagsvis er 15 prosent av arbeidsstokken under 15 år gamle. Når agenten plukker dem ut for jobb, må de vise fram et identitetskort. De som er for unge til å arbeide bruker identitetskortet til en av foreldrene, eller til en annen. Som oftest går dette helt fint. Agenten er egentlig ikke så veldig interessert i å sjekke.

Arbeiderne i Jordandalen møter de samme problemene som på resten av Vestbredden, men forholda er enda verre og den faglige bevisstheten mindre. Her er det mye å ta fatt i.

New Unions

Oppi dette driver altså en del folk og ildsjeler og organiserer en ny og uavhengig fagforening, ubetalt og på fritida. De kaller seg **New Unions**, eller det hele og fulle navnet: **General Union of Workers Associations in the Food Industries and Agriculture**. Lederen for denne New Union heter Mohammed Blaidi, eller Abu Umar.

Arbeiderne langs muren inn mot Israel har lenge kjempa for bedre forhold, og i 2006 begynte de å få en fastere organisering, og etablerte seg som fagforening. Grunnen til det var at de opplevde at den eksisterende fagbevegelsen ikke tok dem og den situasjonen de var oppe i på alvor. De ble ikke tatt med på diskusjoner, og opplevde ingen hjelp og støtte.

Foreninga hadde sin stiftelseskongress i Ramallah 22. februar 2012, og er registrert som fagforening hos de palestinske myndighetene. De har i grunnlaget sitt at de skal være en grasrotsbevegelse, for og av arbeidere, og de er representert i 6-7 områder (byer). Denne nye fagbevegelsen er helt avhengig av frivillige, og håper å kunne trene opp egne folk som kan drive arbeidet. I Tulkarm-området har denne fagbevegelsen økt antallet medlemmer fra 55 til ca 700, men dette tallet inkluderer både enkeltstående og representanter for klubber, så antallet er høyere.

Den nye fagforeninga er registrert som hovedsammenslutning. De har strategiske planer for utvidelse av virksomheten, både til nye steder og nye bransjer. Så langt har de etablert tre foreninger: Mat & landbruk, Bygning og Tekstil. Nye avdelinger innfor transport, kontor & administrasjon, turisme og helsesektor er under planlegging. De har også etablert egne kvinnesirkler med medlemmer fra Tekstil og Mat & landbruk. De får stadig nye avdelinger, og pr i dag har de lokale avdelinger i Tulkarem, Salfit, Ramallah, Jeriko, Jenin og Hebron.

De søker internasjonale forbindelser og støtte, og det både trenger og fortjener de virkelig. Du kan lese mer om New Unions her: <https://newunions.wordpress.com/>

Historia om to streiker

Organiserte arbeidere i New Unions streiker og aksjonerer, for å bedre tilstandene og for å få tilnærma israelske forhold på arbeidsplassene.

Sol-OI

I 2010 var det en langvarig streik ved fabrikken **Sol-OI** som ligger i Nitzanei Shalom. Det er en fabrikk som reingjør og resirkulerer bensintanker.

I 2005 var lønna 60 shekel pr dag, arbeidsdagen var på 9 timer og arbeiderne hadde ingen rettigheter. I 2007 streika de i to uker. Etter forhandlinger økte lønna til 90 shekel.

Så i 2010 gikk bedriften med på nye forhandlinger. Arbeiderne krevde fulle rettigheter etter israelsk arbeidslov. Men arbeidsgiverne ga ingenting, og streik brøt ut. Det ble gjort forsøk på å få inn streikebrytere gjennom andre fabrikker i den industrielle sona. Men streikevakter satte stopper for forsøket, og produksjonen stoppa opp. De streikende ble tilbudt et mindre lønnstillegg, men avviste tilbudet. New Unions trakk eierne for retten, med krav om israelsk minimumslønn i hele perioden fra 2007. Saka gikk gjennom advokat og organisasjonen Kav LaOved.

New Unions gikk ut med appell til myndighetene og fagbevegelsen om støtte til de streikende, men fikk ingen støtte. Men de fikk til avtaler om betalingsutsettelse for husleie, strøm og vann. I tillegg tok de opp private lån for å utbetale streikestøtte. Fabrikken gikk konkurs, men rettssystemet ga de streikende medhold. Det kom inn nye eiere, og alle arbeiderne ble tatt inn igjen i arbeid og oppnådde fulle rettigheter etter israelsk arbeidslov.

Streika varte 8 måneder. De tidligere eierne tapte i retten, og ble dømt til å tilbakebetale 8 millioner ILS. Arbeiderne venter fortsatt på endelig avgjørelse. Forholda er forbedra, men arbeiderne ligger fortsatt på israelsk minimumslønn.

Yamit

Fabrikken **Yamit**, som hadde oppstart i 1993, lager filtre for bruk i landbruket. Det er den sterkeste og største fabrikken i Nitzanei Shalom. Her er arbeiderne organisert, men de starta faglig organisering i det skjulte. Fram mot 1998 hadde de hemmelige møter for å organisere arbeiderne, og i 1998 brøt den første streika ut. De streika i tre dager, den første i hele området. En av streikelederne fikk sparken, men etter ny streik og forhandlinger fikk han jobben tilbake. Streiken førte til store forbedringer av arbeidsforholda. Fabrikken ble ikke underlagt israelsk arbeidslov, men brukte den jordanske, som er dårligere.

I perioden mellom 1998 og 2007 var det ingen bedring av lønna, og det ble streik på ny i 2007. Arbeiderne skrev brev til eierne hvor de leverte sine krav: Israelsk arbeidslov skulle brukes, ellers ville de gå til trinnvis opptrapping av streiken. Streiken varte i 21 dager. Også her henta eierne inn arbeidere fra Israel, og disse fikk dobbelt så høy lønn som de streikende, men var mye mindre effektive. Resultatet var at de streikende arbeiderne vant igjennom med krava. Lønna gikk opp fra 80 til 170 shekel pr dag. De krevde dessuten betaling for streikeperioden, fikk halvparten, og aksepterte. Nå er forholda bedra. Produksjonen krever høyt kvalifiserte arbeidere, noe som gir et viktig forhandlingskort.

Saker i Israel

New Unions har et stort antall saker på gang i det israelske rettssystemet. Det er et stort problem for dem at de ikke kan dra til Israel, og være representert i rettssakene. Sakene går derfor gjennom utenforstående advokater, og det har vært flere eksempler på underslag når saker har vunnet fram. De samarbeider mye med den israelske organisasjonen Kav LaOved, som bistår dem med juridisk kompetanse.

New Unions er også i samtaler med ei gruppe advokater om å kjøre sak mot Histadrut. Arbeiderne trekkes 0,9 % av lønna i avgift til Histadrut, som overfører halvparten av dette til PGFTU. New Unions krever tilbakebetaling fra Histadrut, og frysing av midlene til PGFTU.

De planlegger også sak mot Histadrut og/eller okkupasjonsmakta om den umenneskelige behandlinga av de palestinske arbeiderne ved kontrollpostene ved overgangene til Israel, de krever fulle faglige rettigheter for alle som jobber i Israel, og at Histadrut skal slåss for dette kravet. Så langt er det ingenting som tyder på at Histadrut skal bry seg det minste om verken arbeidere eller arbeidsbetingelser for palestinerne i disse områdene.

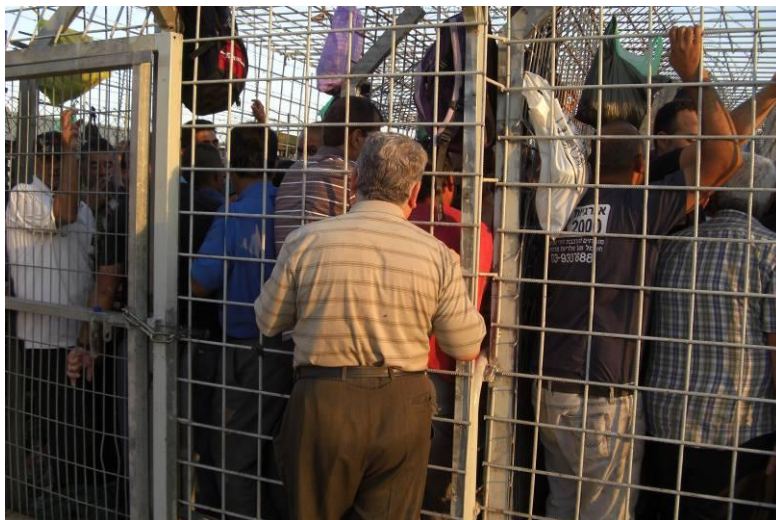
Møte med kvinnesirkelen.

New Unions driver også et eget kvinnearbeid, og organiserer kvinnesirkler blant arbeiderne. Kvinners inntog i arbeidsmarkedet kommer på grunn av behov for ekstra inntekt, eller fordi mannen er fengsla eller drept. I 1981 jobba rundt 15 000 arbeidere i tekstilindustrien i Tulkarm-området.

Medlemmene av kvinnesirkelen har erfaring fra faglig arbeid, og kan fortelle om kvinneundertrykking og okkupasjon, arbeidsløshet og fattigdom. 13 prosent av arbeiderne i de palestinske områdene er kvinner. Dette inkluderer ikke undervisningssektoren. De ønsker å bygge opp en organisasjon for kvinner som styrker dem i kampen for frihet og faglige rettigheter. De fleste kvinnene har dårlig kjennskap til lovene og hvilke rettigheter de har. De besøker arbeiderne hjemme for å organisere og forklare dem hva de kan kreve. På den måten bygger de opp tillit blant arbeiderne. Kvinnene er dobbeltarbeidende, de må også ta seg av husarbeidet.

Tekstilarbeiderforeninga til New Unions ble registrert i oktober 2011. Etter dette har kvinnekrav vært fulgt opp av organisasjonen. De vant en streik ved en av fabrikkene, inkludert fri 8.mars og 1.mai. Dette fikk innvirkning også for andre fabrikkene.

I tekstilbransjen betales de ansatte pr time, og de jobber kun ved behov. Lønna pr dag 50-60 shekel, arbeidstida 8 timer, men lønna er mindre til de uerfarne arbeiderne. Den palestinske eieren av den lokale tekstilfabrikken betaler bare ut deler av lønna, og på denne måten hindrer han at arbeiderne slutter. Fordi de da vil miste den lønna han skylder dem. Tidligere var alle eierne palestinske, men nå har enkelte israelske fabrikk blitt flytta til de palestinske områdene, gjemt bak palestinske stråmenn. Tekstilarbeiderforeninga har sendt brev til palestinsk høyesterett med krav om opprettelse av en palestinsk arbeidsrett.

Abu Umar driver faglig arbeid ved kvegbåsene

Økonomisk avhengighet og dystre framtidsutsikter

Det som er problematisk for Israel er at drifta av sonene gir dem veldig dårlig rykte internasjonalt, på grunn av grov utbytting av lett tilgjengelig arbeidskraft, grov underbetaling, forskjellsbehandling, rasisme, stor helserisiko forbundet med produksjonen, elendig sikkerhetsnett, ingen helseforsikring og ingen erstatningsordninger ved ulykker. I tillegg slipper bedriftene forurensinger og kloakk rett ut, i lufta, i grunnen, i vassdraga, i en vid radius rundt fabrikkene. Miljøkriminalitet er regelen heller enn unntaket, eierne gjør hva som helst for å oppnå maksimal profitt. Kreft, luftveisplager og hudsjukdommer øker i omfang i området. Her hersker lovløse tilstander. Eierne gjør hva de vil. Myndighetene lar dem være i fred og stiller ikke krav til dem. De toer sine hender og løfter ikke en finger. Det gjør heller ikke Histadrut.

Med håp om at den internasjonale BDS-kampanja ikke skal få noen virkning, planlegger Israel å utvide koloniene og øke investeringene. Dette vil føre til behov for å ansette flere palestinske arbeidere der. Ingen entydige tall har blitt annonsert på hvor mange arbeidstakere det kunne være behov for, men en rapport utgitt av et analysebyrå hevder at 500 000 jobber kan opprettes for palestinerne i de nærmeste 20 åra hvis Israel ikke blir stansa i utbyggingsplanene sine. Hvilket alt tyder på at de ikke blir. Tvert imot, det er ingenting som tyder på at et dårlig rykte skal bli noen stor brems.

Økonomien i de palestinske områdene er avhengig av, og tett knytta sammen med den israelske økonomien. I 2001, året etter at den andre Intifadaen starta, kom hele 86 % av importen til de palestinske områdene fra Israel. Samtidig som 64 % av den palestinske eksporten gikk til Israel. Palestinerne var den tredje største handelspartneren, etter EU og USA.

De industrielle sonene ødelegger all framtid for en uavhengig palestinsk økonomi. Produkter herfra utgjør en stor del av israelske lav-teknologi-produksjon. Billige forbruksprodukter produsert i de industrielle sonene konkurrerer med palestinske småskala-produsenter om markedsandeler. Det palestinske markedet

er det tredje største for den israelske industrien. Dette vanskeliggjør alle forsøk på å etablere en egen palestinsk økonomi. Problemene med å klare seg i konkurransen for de små palestinske bedriftene fører til lav inntekt og større fattigdom, og fører igjen til høyere palestinsk arbeidsinnvandring til Israel og til koloniene, med andre ord indirekte etnisk rensing. Utbygging av koloniene og arbeidsplassene er Israels viktigste strategiske plan for å overta hele Vestbredden.

Dette øker fortjeneste og profitt på okkupasjonen, og reduserer de totale utgiftene til okkupasjon tilsvarende. Det oppstår også en palestinsk elite som profiterer på okkupasjonen. Avhengigheten av Israels økonomiske utvikling øker, noe som kan forklare det palestinske lederskapets svake motstand mot å stoppe utbygginga. Palestina utvikler seg som klient"stat", og PA klamrer seg til utenlandsk hjelp og internasjonale investeringer for å overleve.

Over hele Vestbredden var det i begynnelsen av september streiker, demonstrasjoner og protestaksjoner, mot PA, på grunn av stor prisstigning og økte skatter, og streikene fortsetter. For palestinerne er nå så fattige og utarma at de knapt har råd til å brødfø familien, og de nærmer seg sultegrena med faretruende fart. En nylig offentliggjort rapport fra Verdensbanken betegner krisa i den palestinske økonomien som den verste på 18 år. En av våre venner i Stop the Wall, Anti Apartheid Grassroot Campaign venter at hele den palestinske økonomien kommer til å kollapse i nær framtid. Mange frykter at PA ikke vil overleve lenge uten en rask tilførsel av nye penger. PA er helt avhengig av almisser for å klare sine økonomiske forpliktelser. FN-organet OCHA hevder at 1.8 millioner palestinere er avhengig av humanitær hjelp.

I stedet for å legge til rette for å utvikle en selvstendig palestinsk økonomi hevder mange at den eneste redningen er å fjerne alle barrierene for en utbygging i C-områdene. Men Oslo-avtalen og Paris-protokollen som ble underskrevet i 1994 som en del av Oslo-prosessen og binder palestinsk økonomi til Israel, er ikke glemt på den palestinske grasrota. Avskaffelse av denne forhatte avtalen og Paris-protokollen var sentrale paroler under protestene. Stadig flere palestinere tar til orde for at de må kvitte seg med Osloavtalen, og dermed at okkupanten sjøl må betale for okkupasjonen.

Faglig Utvalg i Palestinakomiteen mener:

- LO og norsk fagbevegelse kan ikke lenger godta Israels handlinger overfor det palestinske folket. Norsk fagbevegelse må derfor gå sammen for å legge press på staten Israel ved å arbeide for full boikott av Israel. En slik boikott må omfatte alle israelske varer og tjenester. I tillegg er det nødvendig med akademisk og kulturell boikott av israelske institusjoner, ved å:**
- kreve at regjeringa bruker alle tilgjengelige kanaler til et forsterket diplomatisk, økonomisk og politisk press på staten Israel**
 - kreve at Norge trekker statens pensjonsfond utland ut av alle israelske selskaper**
 - kreve stans alt norsk-israelsk militært samarbeid og at Norge stanser import og eksport av våpen og andre militære midler til og fra Israel, heller ikke via et tredje land**
 - presse norske dagligvarekjeder slik at de ikke importerer varer fra okkuperte områder**
 - støtte de faglige kreftene i Palestina som slåss for fulle rettigheter for palestinske arbeidere**
 - bryte med Histadrut**